

BØRN OG UNGES NIKOTINBRUG I SLAGELSE KOMMUNE

*En lokal forundersøgelse som grundlag for et
tobaks- og nikotinstoptilbud til børn og unge*

Sundhedsudvalgsmøde

D. 5. maj 2025

Forundersøgelse af børn og unges nikotinbrug

- April 2024: Orientering om børn og unges forbrug af nikotinprodukter.
Afventer svar på ansøgning til SST's pulje om udvikling af ryge- og nikotinstoptilbud til børn og unge 2024-2027 samt U-Niko-lodtrækning.
- Kontrolkommune i U-Niko.
- Juni 2024: Bestilling af sag om lokal forundersøgelse.
- Juli 2024: Afslag på ansøgning til Sundhedsstyrelsen.
- Sept. 2024: Beslutning om forundersøgelse.
- Okt. 2024: Forundersøgelse igangsat.

Opbygning af rapport

- Kapitel 1:** Eksisterende viden og litteratur
- Kapitel 2:** Lokal undersøgelse af børn og unges nikotinbrug i Slagelse Kommune
- Kapitel 3:** anbefalinger til et lokalt tobaks- og nikotinstoptilbud til børn og unge

KAPITEL 1

EKSISTERENDE VIDEN OG LITTERATUR

Nationale rapporter

- §RØG – En undersøgelse af tobak, adfærd og regler
- Unge og nikotin – en forundersøgelse af børn og unges forhold til nikotinprodukter
- Kommunale erfaringer med ryge- og nikotinstoprådgivning målrettet unge
- Nikotinbrug blandt børn og unge
- Unges Forbrug af nikotin
- Forebyggelsespakke - Tobak

Hovedpointer fra litteraturgennemgang

- 36 % mellem 15 og 29 år bruger nikotinprodukter hver dag eller lejlighedsvist
- Nikotinbrug er uafhængigt af alder, erfaringsniveau og social omgangskreds
- Nikotinprodukter bliver mere almindelige i takt med øget festkultur i 8.-9. klasse
- Nikotinbrug begynder som en social handling og giver adgang til sociale fællesskaber
- Nikotinprodukter bruges både hjemme, i skolen, på arbejde og i fritiden
- De fleste unge bruger nikotinprodukter uden forældrene ved det
- Unge mangler viden om nikotinprodukter, sundhedskonsekvenser og afhængighed
- Medicinsk nikotinerstatning anbefales til unge over 18 år ifm. ryge- eller nikotinstop.

KAPITEL 2

LOKAL UNDERSØGELSE AF BØRN OG UNGES NIKOTINBRUG I SLAGELSE KOMMUNE

Design af lokal undersøgelse

Interviews (fokusgrupper + enkeltmandsinterviews)

- 75 elever

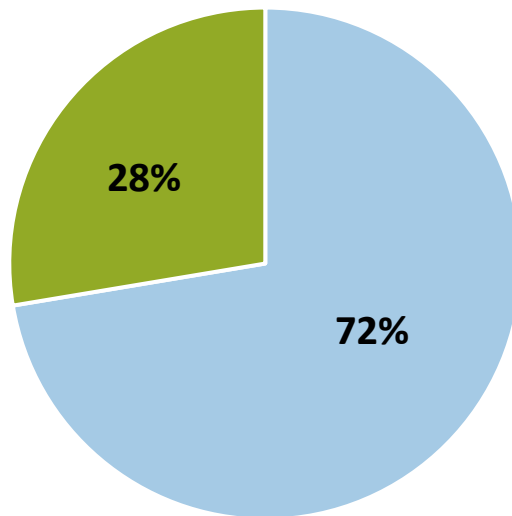
Spørgeskemaundersøgelse

- 923 elever

Uddannelsesinstitutioner:

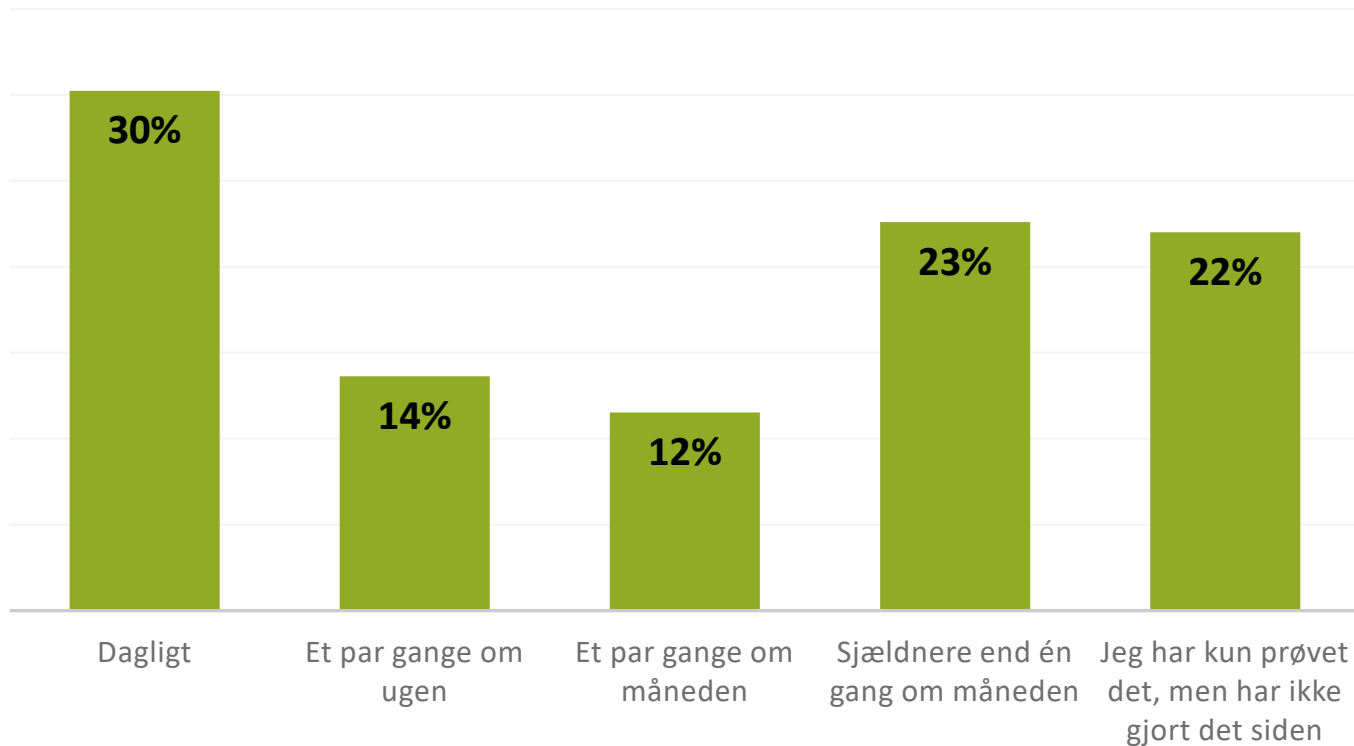
- Baggesenskolen
(grundskole)
- Lindholm dagskole
(specialskole)
- FGU Korsør
(forbered. grunduddannelse)
- FGU Slagelse
(forbered. grunduddannelse)
- ZBC Slagelse - HHX og HTX
(ungdomsuddannelse)
- Slagelse Gymnasium
(ungdomsuddannelse)

Andelen af unge på en ungdomsuddannelse i Slagelse Kommune, som har prøvet nikotinprodukter

■ Ja ■ Nej

Hyppighed i brug af nikotinprodukter blandt unge på en ungdomsuddannelse i Slagelse Kommune

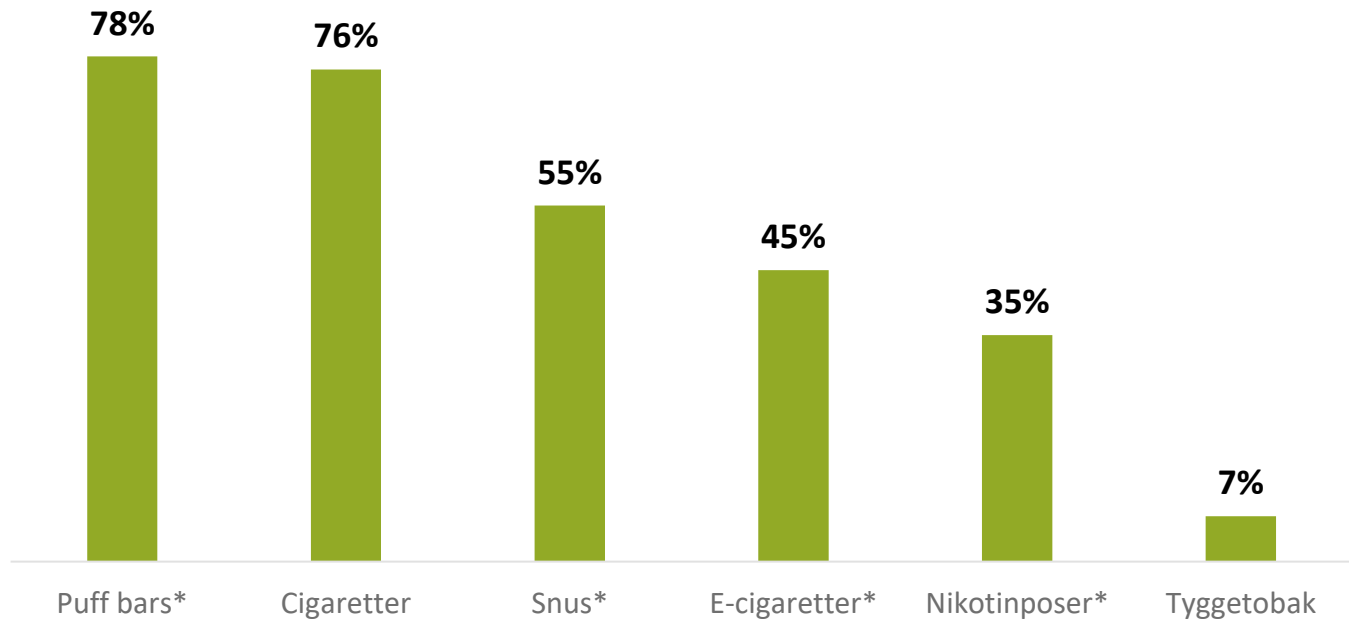
Nikotindebut

Nikotinbrug starter som en social handling allerede i grundskolen:

"Jamen det var nok i slutningen af 7. eller lige i starten af 8. klasse, da snus lige var begyndt at sådan blive populært på min skole blandt alle 9. klasserne. Og så havde jeg købt en bøtte af én, jeg snakkede med fra 9. Så prøvede jeg det egentlig derefter. Første gang fik jeg det jo megadårligt og væltede ud på toilettet og brækkede mig i lange stråler. Og så alligevel så havde jeg lyst til at prøve det igen"

Dreng, 17 år

Andel af elever på en ungdomsuddannelse i Slagelse Kommune, som har prøvet de angivne nikotinprodukter

Udbredelse af nikotinprodukter

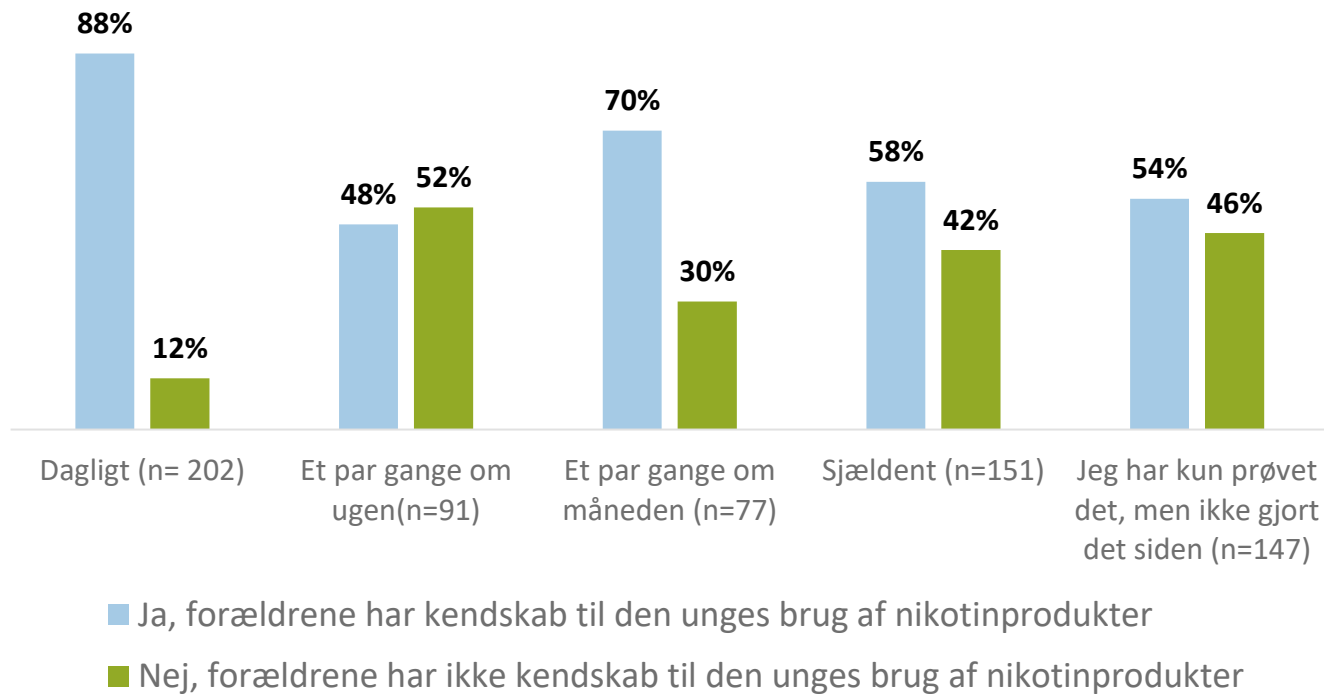
"Det er lettere for os at købe puff bars end at købe øl – de er alle steder, mand."

Dreng, 15 år

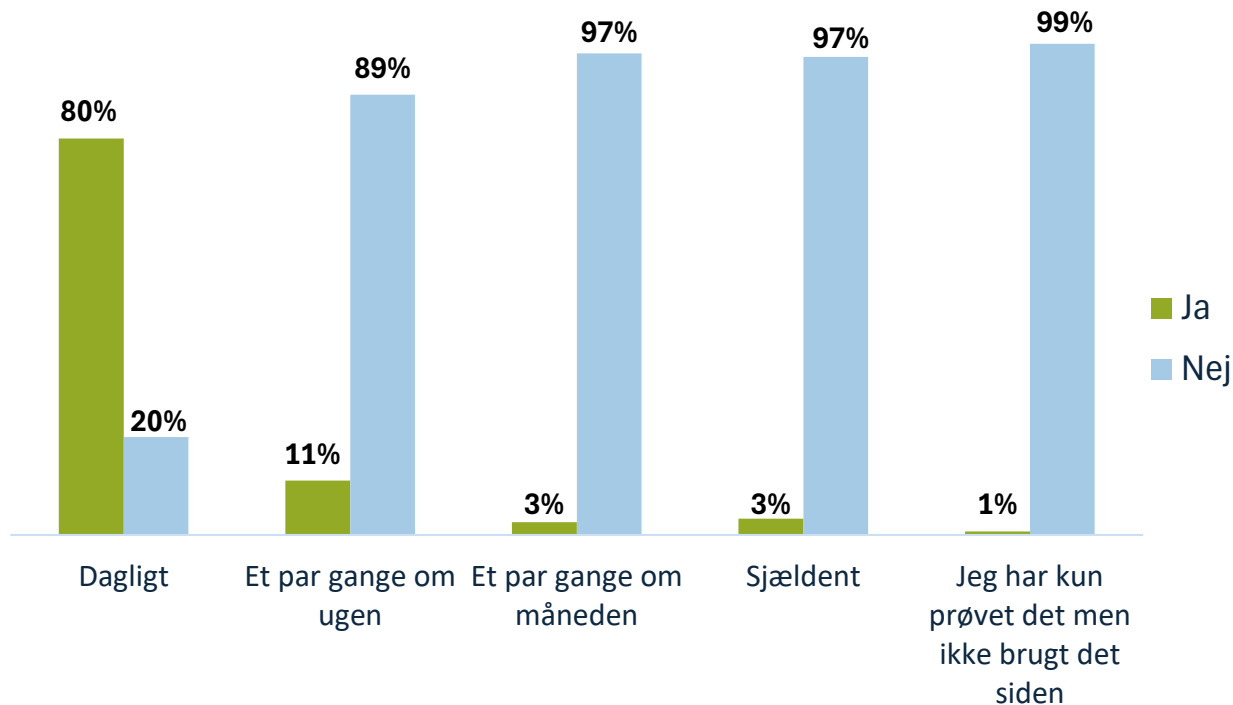
"Altså nikotin giver ro til hovedet, ro til kroppen, en form for stimulation. Hvis du fx sidder og er presset, sidder og laver eller et eller andet, føler dig lidt presset, og dit hoved er lidt for fyldt, så kan det være dejligt lige at komme ud og ryge en smøg, slappe af, få friske tanker og rydde hovedet, så kan du sætte dig ind og forsætte med et friskt sind. Det er i hvert fald sådan, at jeg har det."

Dreng, 19 år

Andel af elever på en ungdomsuddannelse i Slagelse Kommune, hvis forældre kender til den unges nikotinbrug

Andel der er afhængig af nikotin

Afhængighed er forbundet med stigma

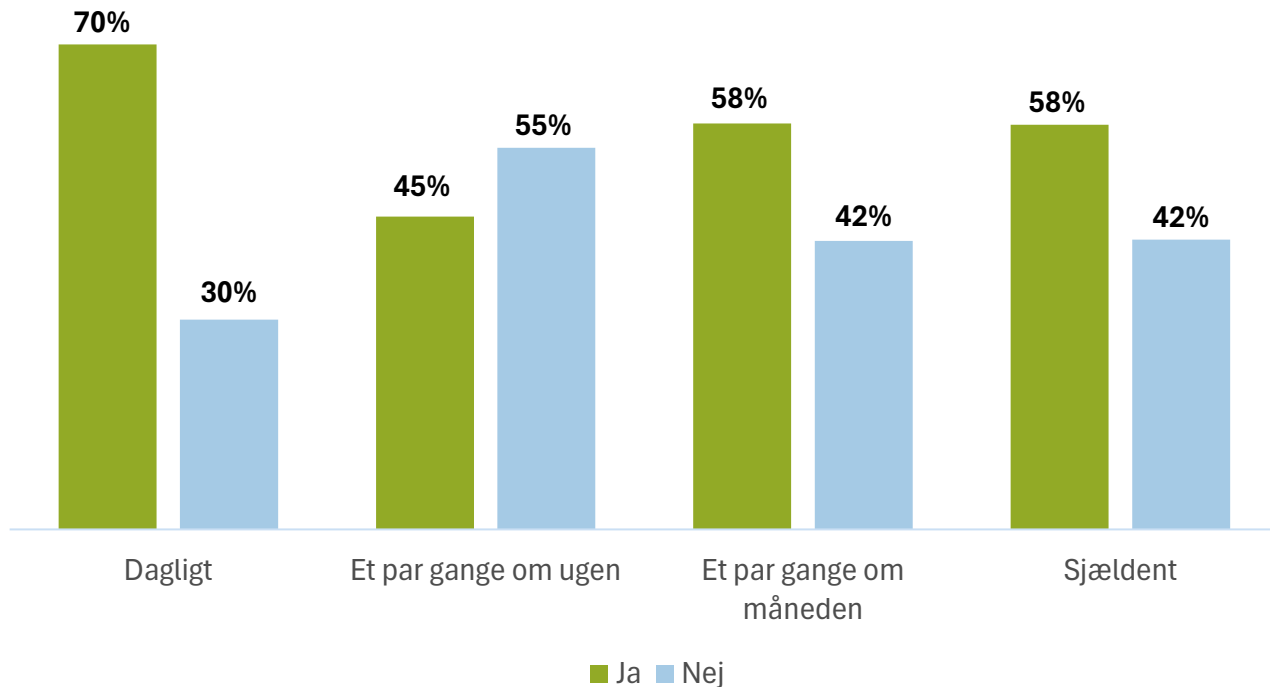
"Man bliver sådan sur, når folk siger, at man er afhængig, for man ser ikke sig selv som afhængig. Man tror bare, at man gør det, fordi man godt kan lide det."

Dreng, 15 år

"Det bliver set som et tabu at være afhængig, og vi synes ikke, vi var tabere. Vi følte jo, vi var i kontrol og godt kunne styre det."

Dreng, 15 år

Andelen af elever på ungdomsuddannelse i Slagelse Kommune, som har overvejet at stoppe deres nikotinbrug

Ønsker til et stoptilbud

"Det bliver meget AA-agtigt at komme et sted hen og snakke om, hvor megasvært det er ikke at ryge. Det er ikke sådan noget, unge mennesker gør. Det skal være dér, hvor de er. Det hjælper bare megameget, at der er nogle tilbud på en skole."

Pige, 24 år

"Enten ugentlige besøg, hvor man kan komme og snakke med dem, eller også at det var i sådan noget ungdomsklubben, at der sidder en dér, så man bare kan komme og snakke med. Altså at man ikke skal et eller andet sted hen og snakke, for tit kan det også blive set som et tabu."

Dreng, 15 år

"Det skal være en ude fra, så det er en person, ingen af os kender noget til."

Pige, 24 år

KAPITEL 3

ANBEFALINGER TIL LOKALT TOBAKS- OG NIKOTINSTOPTILBUD TIL BØRN OG UNGE

Indhold i et stopforløb

- Viden om nikotinprodukter og deres konsekvenser
- Viden om afhængighed
- Økonomi og sundhed er vigtige motivationsfaktorer for at stoppe nikotinbrug
- Sociale mekanismer, fællesskaber og indirekte gruppepres skal være et emne der berøres i et stopforløb
- Børn og unge skal klædes på til at håndtere svære følelser, stress mm. uden nikotin

Format og lokation

- Målrettet rekruttering
- Forskellige behov i relation til et nikotinstoptilbud
- Stoptilbuddet skal foregå på skolen/uddannelsesstedet eller i ungdomsskolen
- Stoptilbuddet skal være gratis
- Skal foregå i skoletiden

Underviser/stop-rådgiver

- Ingen løftede pegefingre
- Møde de unge i øjenhøjde
- Troværdig voksen eller ung, som selv har prøvet at gå gennem et nikotinstop
- Neutralt ansigt, som de unge ikke kender i forvejen

Øvrige faktorer

- Gratis nikotinsubstitution til unge over 18 år
- Viden til forældre om nikotinprodukter samt de mekanismer og tendenser, som er i spil blandt børn og unge

**TAK FOR
OPMÆRKSOMHEDEN**